

Klimatrådsmöte 30 maj 2024

Närvarande

Ledamöter i Klimatrådet som närvarade på mötet

Brittis Benzler, Landshövding, ordförande i Klimatrådet

Agne Bengtsson, Elmia

Cecilia Löf, Atteviks

Esbjörn Karlsson, Skanska

Gert Jonsson, Vaggeryds kommun

Gunnar Holmstedt, HZI Jönköping Biogas AB

John Wibrand, Swegon

Mona Forsberg, Jönköpings kommun

Per Åkerblom, Försvarsmakten

Reine Johansson, HSB Göta

Sara Lindberg, Nässjö kommun

Therese Petersson, Sävsjö kommun

Tobias Pettersson, Värnamo kommun

Tommie Ekered, Region Jönköpings län

Ulrica Björnhag, LRF

2024-05-30

Ledamöter i Klimatrådet som hade förhinder och inte deltog i mötet

Jane Ydman, Region Jönköpings län

Anna Werbitsch Arnell, Träcentrum

Johan Thor, Friskis och svettis

Kristine Hästmark, Gnosjö kommun

Andreas Georgii, Castellum

Emilie Walfridsson, Region Jönköpings län

Eva Gipperth, Jönköping University

Magnus Olsson, Länsförsäkringar Jönköpings län

Fridolf Eskilsson, Jönköping Energi

Ulrika Strömberg, Husqvarna

Pia Odin, Värnamo energi

Mats Holmstedt, Tranås kommun

Patrik Andersson, Garo

William Axelsson, FC gruppen

Anders Gunnarsson, RagnSells

Susanne Wahlström, Habo kommun

Adjungerade och föredragande

Carlos Pettersson, Energikontor Norra Småland och RJL

Anders Bernberg, Vetlanda kommun, Klimatrådets beredningsgrupp

Helena Elmquist, LRF, Klimatrådets beredningsgrupp

Linda Ståhlgren, Sävsjö kommun, föredragande

Elisabeth Hermansson, Hydro

Emelie Ramsö, Länsförsäkringar, föredragande

Annika Pers Gustafsson, Länsstyrelsen, föredragande

Frida Moberg, Klimatredo/Länsstyrelsen, projektledare Klimatkonferensen

Jesper Agrelius, Länsstyrelsen, projektledare Klimatveckan

Catarina Kristensson, Länsstyrelsen, föredragande

Lennart Holmberg, Länsstyrelsen

Emma Willaredt, Länsstyrelsen

Moa Lindvert, Länsstyrelsen, sekreterare

2024-05-30

Dagordning

(i)= information och diskussion, (s)=ställningstagande

1. Mötet öppnas och inledning	Ordförande
2. Föregående mötesanteckningar	Ordförande
3. Utveckla regional energiplanering (i+s)	Catarina Kristensson Filip Eriksson Therese Petersson och Linda Ståhlgren Elisabeth Hermansson och Thomas Svendsen Annika Pers Gustafsson
4. Lägesrapport från samverkansarenan (i+s)	Anders Bernberg Helena Elmquist
5. Klimatveckan 2024 (i+s)	Jesper Agrelius Frida Moberg
6. Länsförsäkringars forskningsfond (i+s)	Emelie Ramsö
7. Informationspunkter	Catarina Kristensson
a. Klimat- och sårbarhetsanalys	
b. Klimatpriset	
8. Övriga frågor	
9. Summering och avslutning	Ordförande

2024-05-30

Punkt 1. Inledning

Landshövding Brittis Benzler hälsar välkommen.

Några personer från beredningsgruppen kommer delta på varje Klimatrådsmöte. Idag är det Anders Bernberg, Vetlanda kommun och Helena Elmquist, LRF.

Helena Elmquist, LRF anmäler en övrig fråga.

Dagordningen fastställs, med den övriga frågan som tillägg.

Punkt 2. Föregående mötesanteckningar

Inga synpunkter eller frågor. Anteckningarna fastställs.

Punkt 3. Utveckla regional energiplanering

Regeringens nya energipolitik inriktar sig på att Sverige behöver planera för ett ökat elbehov, att elen ska vara leveranssäker och att energiplaneringen bör utvecklas nationellt, regionalt och lokalt för att bidra till måluppfyllelsen. Även i Jönköpings län står vi inför stora utmaningar i att minska vår klimatpåverkan och möta det ökade elbehovet.

Vi får tre olika presentationer på hur man jobbar i Region Skåne, Sävsjö kommun och Hydro.

Filip Eriksson, Region Skåne, samordnare för Skånes effektkommission

Inspiration kring hur de jobbar i Skåne med dessa frågor, vad är utmaningarna, vilka är lärdomarna samt exempel på resultat i deras arbete.

Frågor till Filip

Fråga: Hur kan man samordna landbaserad vindkraft?

Filips svar: Vi jobbar aktivt med det, har politiska samtal, tagit fram utredning som tittar på regionala förutsättningar. Men det är svårt. Skåne har många ytor med höga naturvärden och även många äldre vindkraftverk som kommer ha passerat sin livslängd inom 6 år.

2024-05-30

Fråga: Hur ligger ni till och styr mot målbilden om att producera mer energi i länet?

Svar från Filip: Ingen uppföljning har gjorts än, men det är på gång. Alla aktörer tillsammans behöver bidra för att nå målet. Aktörerna står för sina egna kostnader.

Fråga: Hur ser ni på batterier och kommer arbeta med det?

Svar från Filip: Batterier är en viktig del. I Skåne dyker det upp batterilager lite här och där. Det är viktigt med dialog med elnätsägarna. Det är också viktigt att jobba för att produktion läggs samman med lagring, till exempel med vindkraft och solcellsparker. Kombination är viktigt, för att kunna bidra till elsystemet även när solen inte lyser eller när det inte blåser.

Therese Petersson, kommunstyrelsens ordförande och Linda Ståhlgren, hållbarhetsstrateg, Sävsjö kommun

Berättar om hur de jobbar och vilka utmaningar de ser med kommunal energiplanering.

Frågor till Therese och Linda

Fråga: Även Vaggeryd känner igen stopp för höga föremål från Försvarsmakten, men det är väl inte hela kommunen som omfattas?

Svar från Linda: Det stämmer, det finns några plättar som det skulle kunna vara möjligt på, enligt översiktsplanen. Så det är inte helt omöjligt.

Fråga: Det finns andra kommuner som kan producera. Hur ser ni på dialogen med grannkommunerna gällande ökande produktion?

Svar från Linda och Therese: Det är ett område vi identifierat att vi behöver titta mer på, hur vi kan samverka. Vetlanda och Sävsjö har samma energibolag, vilket ger goda förutsättningar. Nu genom projektet får vi chans att utveckla samarbeten ännu mer.

Fråga: Hur är det med de vertikala vindkraftverken, är det lika svårt att få igenom?

Svar från Linda: Nej, det är inte förbjudet, det finns möjlighet till det. Det finns en aktör som håller på att etablera sig i kommunen.

2024-05-30

Elisabeth Hermansson och Thomas Svendsen, Hydro

Inspiration kring hur de som företag jobbar med energiomställningen och hållbarhet. Vilka är utmaningarna och vilka förväntningar har Hydro på andra aktörer?

Frågor till Elisabeth och Thomas

Fråga: Vilka faktorer skulle behöva hamna på rätt plats för att ni ska kunna göra vätgasinvestering i Vetlanda?

Svar från Thomas: Det innebär en väldigt stor kostnad. Vi har gjort analyser och testat produktionen med hjälp av vätgas och vet att det fungerar. Investering i vätgas är en del i vår långsiktiga strategi och när priserna kommer ner till en mer rimlig nivå så hoppas vi kunna investera. Försöker titta på olika alternativa lösningar.

Fråga: Ställer ni aktivt krav på era leverantörer utifrån hållbarhetsperspektiv och utvärderar ni det i så fall?

Svar från Elisabeth: Ja, det ställs ganska mycket krav. Vi samarbetar med Ecovadis. Vi gör analyser av leverantörerna och hållbarhet är en av aspekterna som bedöms. Vi skulle kunna utveckla mer kring uppföljning av det. Vi har en del leverantörer som vill samarbeta kring hållbarhet. Ett exempel är att vi har lyckats minska emballageförbrukning och andra förpackningar. Mycket handlar om samarbete, att göra utvecklingen tillsammans.

Regionalt uppdrag om energiplanering, Catarina Kristensson, enhetschef och Annika Pers Gustafsson, klimat- och energistrateg, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen har i uppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken bland annat genom att utveckla den regionala energiplaneringen och främja klimatåtgärder. Syftet är att bidra till näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning. Klimatrådet och dess aktörer har en central roll i dialog, samverkan och genomförande av uppdraget.

Den regionala energiplaneringen är en långsiktig process som vi kontinuerligt kommer att jobba med.

2024-05-30

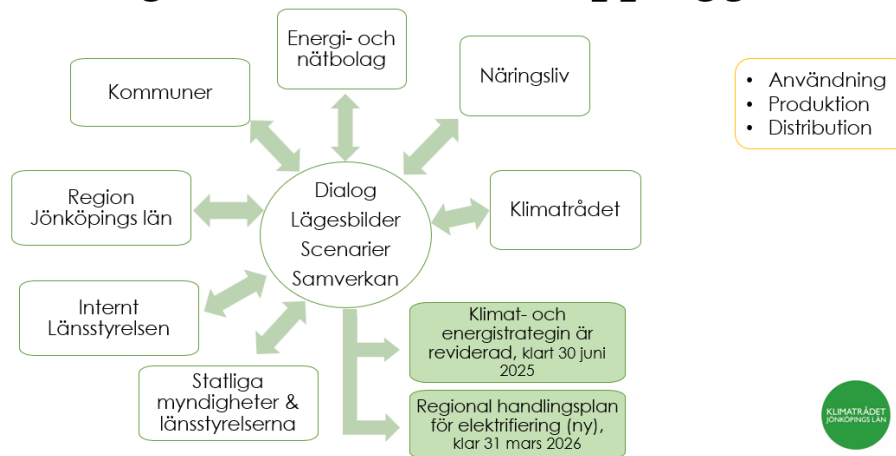

Förslag till upplägg av arbetet:

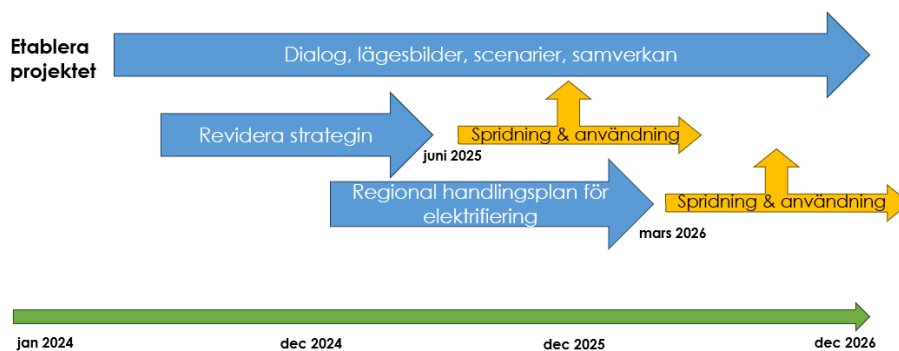
- dialoger om bland annat lägesbilder och scenarier.
- en behovsanalys över den framtida elanvändningen.
- revidering av klimat- och energistrategin, i enlighet med energipolitiska mål.
- framtagande av regional handlingsplan för elektrifiering.

En referensgrupp kommer att tillsättas med aktörer från länet och förslaget är att personer från Klimatrådet ingår i referensgruppen.

Dialog och samverkan - upplägg

Plan

Gruppdiskussion

Deltagarna diskuterade i mindre grupper utifrån nedanstående frågeställningar.

- Vad är vårt läns stora energiutmaningar?

2024-05-30

- Vilka är våra drivkrafter som gör att vi kan hantera utmaningarna?
- Vilka kommentarer och tillägg har ni på det översiktliga upplägget för att utveckla den regionala energiplaneringen?
- Vem vill delta i en referensgrupp och företräda klimatrådet och den egna organisationen?

Sammanfattning från diskussionerna

Utmaningar:

- Öka energiproduktionen samtidigt som vi behöver använda den effektivt.
- Energiförbehovet ökar ständigt bland annat när näringslivet bygger ut och vill bidra till grön omställning.
- Avgränsningar, utmaningar i ansvar.
- Långsiktighet i energiuppbyggnader. Svårt att veta hur man tänker långsiktigt.
- Småskalig produktion, bidra in i systemet.
- Hur kombinera tillväxt med minskad klimatpåverkan.
- Byråkrati sätter stopp för kreativa lösningar.
- Fjärrvärmesystem, att vi kan få den bättre klimatanpassad. En stor utmaning för alla som äger fastigheter.
- Elnät
- Ö-drifter
- Lagring
- Batteridrift
- Infrastruktur för att distribuera. Energi måste finnas när vi behöver.
- Stora skillnader i länet.
- Hur kan det bli mer lönsamt för enskild producent att bidra?

Drivkrafter:

- Samverkan avgörande.
- Målstyrning mot strategin.
- Vem är det som bestämmer egentligen?
- Duktiga på att samarbeta i länet, ta vara på det.
- Att det inte finns något val.

Kommentarer och tillägg:

- Viktigt med långsiktiga överenskommelser.
- Inspireras av andra – glo och sno.
- Titta och lär av Skåne, mycket känns rätt och relevant så varför uppfinna hjulet igen.

2024-05-30

Ställningstagande

Klimatrådet ställer sig bakom det föreslagna upplägget för att utveckla den regionala energiplaneringen.

Klimatrådet utser följande representanter att ingå i referensgruppen:

- Tommie Ekered, Region Jönköpings län,
- Ulrika Björnhag, LRF
- Esbjörn Karlsson, Skanska
- Två KSO som utses av primärkommunal samverkan (PKS) och meddelas efter sommaren

Punkt 4. Lägesrapport från samverkansarenan

Lägesrapport lämnas av Anders Bernberg, Vetlanda kommun och Helena Elmquist, LRF som båda ingår i beredningsgruppen.

Två möten har ägt rum under våren. Upplägget har fungerat väl och det har varit god bemanning och stort engagemang bland deltagarna.

Deltagare på samverkansarenan är till större del från offentlig sektor, en mindre del kommer från näringslivet. Samverkansarenans sammansättning speglar därmed inte helt rådets sammansättning som är mer blandad. Med fler företag kan vi förstärka den samsyn som idag finns och ytterligare öka samverkan samt nyttja kraften i samhandling.

Kriterier för deltagare i samverkansarenan är

- kunskande inom området.
- resurser/kapacitet att delta.
- rådighet och mandat samt engagemang och handlingskompetens att samverka och samhandla med andra.

Diskussion/frågor

Hydro är intresserade av att vara med.

Ställningstagande

Klimatrådets ledamöter funderar i första hand en gång till på vilka kompletteringar som kan göras i samverkansarenan från deltagande organisationer. Därutöver får beredningsgruppen i uppdrag att

2024-05-30

engagera fler företag utanför Klimatrådet att ingå i samverkansarenan.

Punkt 5. Klimatveckan 2024

Klimatveckan 2024 pågår v. 42 (14-20 oktober) i hela Jönköpings län. Årets tema är "klimatsmart och robust – en hållbar framtid tillsammans". Projektledare och projektgrupp är på plats och arbetet löper på.

Klimatveckan och Klimatkonferensen är Klimatrådet Jönköpings läns stora "skyltfönster" och ett betydelsefullt tillfälle att ta del av inspiration och goda exempel, öka kompetensen inom klimatfrågan samt samverka med andra aktörer i länet.

Det går att anmäla programpunkter och flera stycken har redan kommit in. Information finns på www.klimatrådet.se. Programmet uppdateras löpande.

Klimatkonferensen har i år har temat "Använd klimatriskerna som en resurs!". Konferensen arrangeras på förmiddagen 17 oktober på Elmia, samtidigt som den stora mässan Elmia lantbruk pågår. Boka gärna in dagen redan nu. Mer information kommer.

Ställningstagande

1. Aktörer i Klimatrådet manifesterar sitt deltagande i Klimatrådet Jönköpings län genom att berätta "vi är med i Klimatrådet Jönköpings län" under Klimatveckan (det kan vara nyhet, pressmeddelande, filmklipp, inlägg eller annat).
2. Aktörer i Klimatrådet hjälper till att sprida information om Klimatveckan i sin helhet.

Punkt 6. Länsförsäkringars forskningsfond

Länsförsäkringars Forsknings- & Utvecklingsfond stödjer tester och studier som kan bidra till att förbereda människor och samhälle på framtiden samt bedriver skadeförebyggande forskning. Forskningen ska bedrivas vid universitet, högskolor och oberoende forskningsinstitut och resultaten är tillgängliga för alla.

2024-05-30

Just nu finns en utlysning där vi kan söka pengar för att med hjälp av forskarkompetens genomföra

- Kunskapsseminarier där forskare delar med sig av det senaste inom ett område.
- Förstudier och tester för att belysa specifika frågeställningar eller kartlägga ett specifikt område.

Diskussion/frågor

Påverkan på hälsan kan vara en idé till ämne. Det finns ett initiativ kring detta som har kommit upp i samverkansarenan.

Gert, Vaggeryd kommun är intresserad.

Tommie, Region Jönköpings län tar med sig frågan och funderar på representant.

Andra intresserade tar kontakt med Magnus eller Emelie på Länsförsäkringar innan 10 juni.

Ställningstagande

Klimatrådet utser följande representant(er) att ingå i en dialoggrupp med Länsförsäkringar och JU, under förutsättningar att JU vill gå vidare med en projektansökan:

- Gert Jonsson, Vaggeryds kommun.
- Någon från Region Jönköpings län. Tommie Ekered återkommer med vem som blir representant.

Punkt 7. Informationspunkter

- a) Klimat- och sårbarhetsanalys för länet är under framtagande. Just nu pågår insamling av uppgifter för att identifiera länets risker och sårbarheter. Sista dag är 1 juni. Rådet kommer att få information om analysen vid mötet den 25 september.
- b) Klimatpriset har öppnat för nominering. Vi tar emot nomineringar till den 1 september. Klimatrådet beslutar om vinnare och hedersnämning på nästa möte den 25 september. Vi uppmanar alla att sprida att årets nominering är öppen och att det går bra att nominera kandidater på klimatrådets webbplats, klimatradet.se.

2024-05-30

Punkt 8. Övriga frågor

Ny utlysning från Formas: Klimatneutrala och socialt hållbara kommuner. Det går att söka för projekt som tar sig an en utmaning som ska integrera klimatneutralitet och arbete med social hållbarhet för att påskynda omställningsarbetet i en kommun eller region. Sista ansökningsdag 4 september 2024.

Helena från LRF har pratat med JU som har erbjudit sig att hålla ihop ansökan. Sävsjö kommun och Region Jönköpings län är eventuellt intresserade. Länsstyrelsen skickar informationen till alla kommuners miljöstrateger för att undersöka intresse.

Se mer information på Formas webbplats: [Klimatneutrala och socialt hållbara kommuner 2024 - Formas](#)

Punkt 9. Summering och avslutning

Landshövdingen summerar mötet och konstaterar att Klimatrådet är överens om hur vi ska jobba vidare med energiplaneringen, att vi fått flera bra exempel som vi kan inspireras av och att det är positivt att det finns mycket tankar inför Klimatveckan.

Nästa möte är eftermiddag 25 september på Länsstyrelsen.

Ordförande: Brittis Benzler, landshövding Jönköpings län

Sekreterare: Moa Lindvert, Länsstyrelsen